

Lokale Financiën 2025

Vooruitzichten en uitdagingen
voor de bestuursperiode
2025-2030

Belfius

Gemeenten – OCMW’s – Provincies

- Beginkrediet 2025 - **tendensen**
- Focus op de **uitdagingen van de nieuwe bestuursperiode** (pensioenen, hulpverlening, hervorming APB)
- **Financiële Scan**, innovatieve analysetool om proactief op toekomstige uitdagingen te anticiperen

Uitgebreide publicatie op onze website **Belfius**

Laatste jaar van het
meerjarenplan 2020 – 2025
is een **overgangsjaar**

=

2025 Tendensen

Budget 2025

Vertraging van de groei in de exploitatie-uitgaven

	2025	Vorige bestuursperiode 2019-2024
Gemeenten en OCMW's	+2,2%	Gemiddelde groei +5,1% per jaar
Provincies	+0,1%	Gemiddelde groei +6,3% per jaar

Budget 2025

Vertraging van de groei in de exploitatie-uitgaven is algemeen

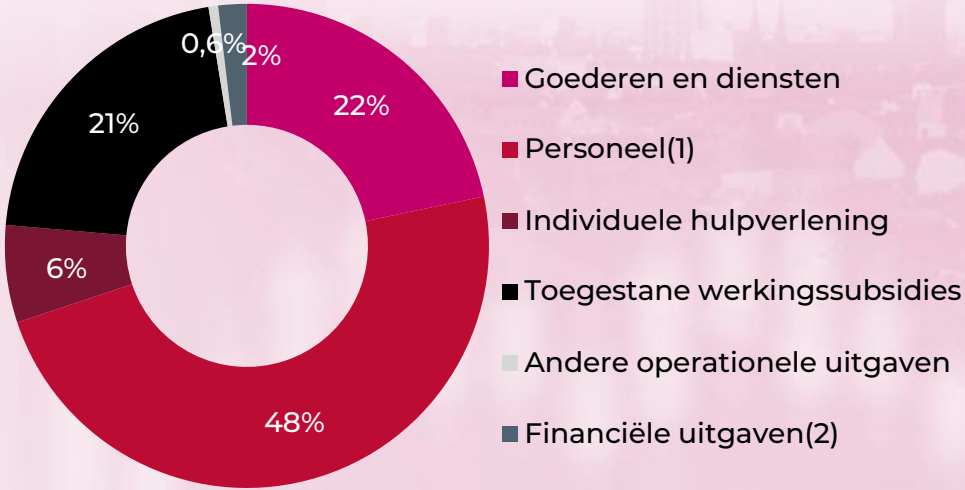
Gemeenten en OCMW's
Exploitatie-uitgaven 2025

2025
Vorige bestuursperiode 2019-2024

	In mio EUR	In EUR /inw.	Evolutie 2024 - 2025	Jaarlijkse evolutie 2019 - 2024
Goederen en diensten	3.275	480	-1,0%	8,8%
Personeel ⁽¹⁾	7.259	1.064	3,1%	6,5%
Individuele hulpverlening	982	144	4,8%	10,2%
Toegestane werkingssubsidies	3.178	466	2,8%	4,7%
Andere operationele uitgaven	96	14	-9,0%	7,8%
Financiële uitgaven ⁽²⁾	287	42	4,0%	3,6%
Exploitatie-uitgaven	15.077	2.210	2,2%	5,1%

(1) Zonder gesubsidieerd onderwijzend personeel (150 EUR/inw.)
(2) Rentelasten inbegrepen, niet de kapitaalaflossing van leningen (BBC)

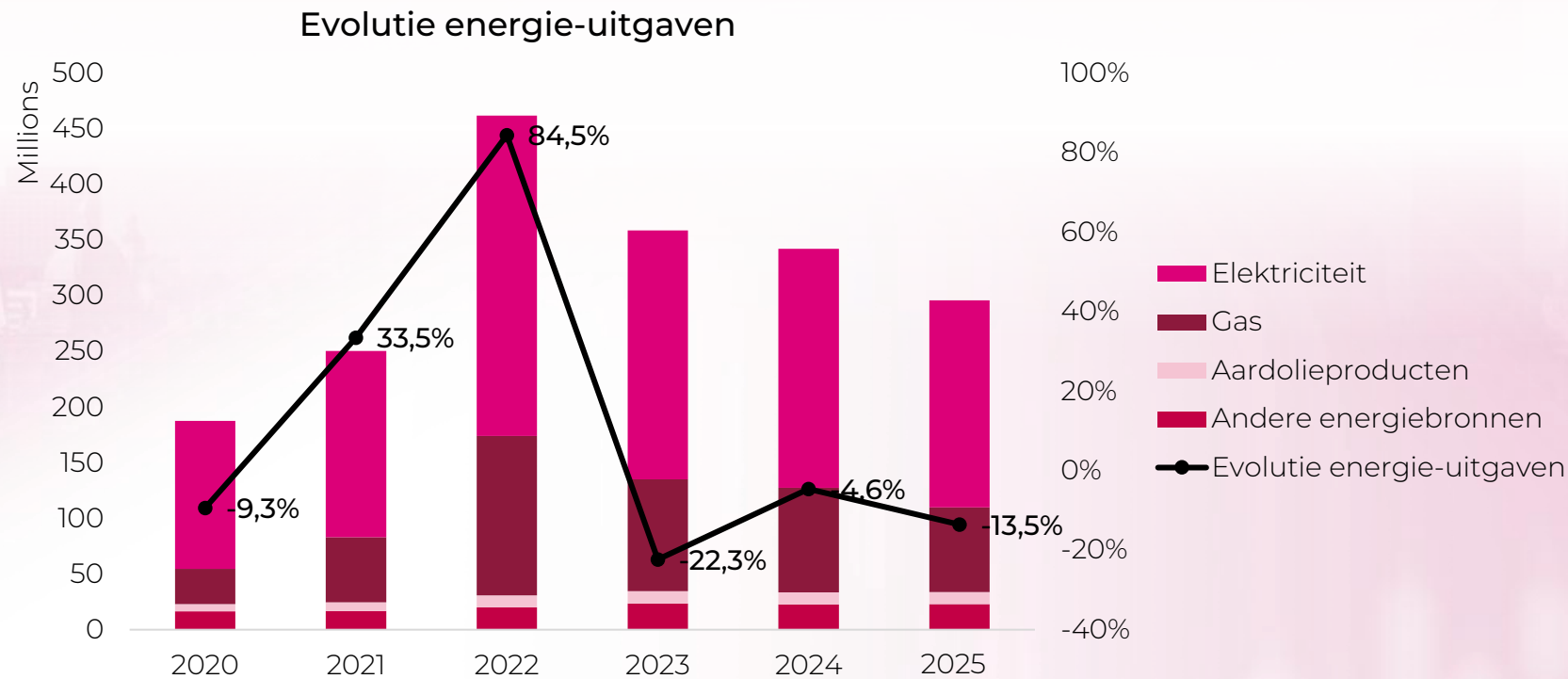
Exploitatie-uitgaven - 2025

Budget 2025

Energie-uitgaven lager dan de voorbije jaren

De uitgavenpost voor **goederen en diensten** daalt met 1%, onder meer door de dalende **energie-uitgaven** (- 13,5%) in 2025

Budget 2025

Sterkere groei in de exploitatie-ontvangsten

Gemeenten
en OCMW's
Exploitatie-uitgaven 2025

2025 Vorige
bestuursperiode
2019-2024

	In mio EUR	In EUR /inw.	Evolutie 2024 - 2025	Jaarlijkse evolutie 2019 - 2024
Ontvangsten uit werking	1.917	281	2,1%	2,9%
Fiscale ontvangsten en boetes	7.065	1.036	4,8%	4,2%
Werkingsubsidies ⁽¹⁾	6.407	939	3,6%	3,2%
Recuperatie individuele hulpverlening	140	21	1,3%	4,2%
Andere operationele ontvangsten	382	56	1,3%	-1,2%
Financiële opbrengsten	343	50	-0,7%	-2,6%
Exploitatie-ontvangsten	16.253	2.382	3,8%	3,3%

(1) Zonder gesubsidieerd onderwijzend personeel (150 EUR/inw.)

Budget 2025

Fiscale ontvangsten blijven automatisch stijgen door indexatie van inkomens

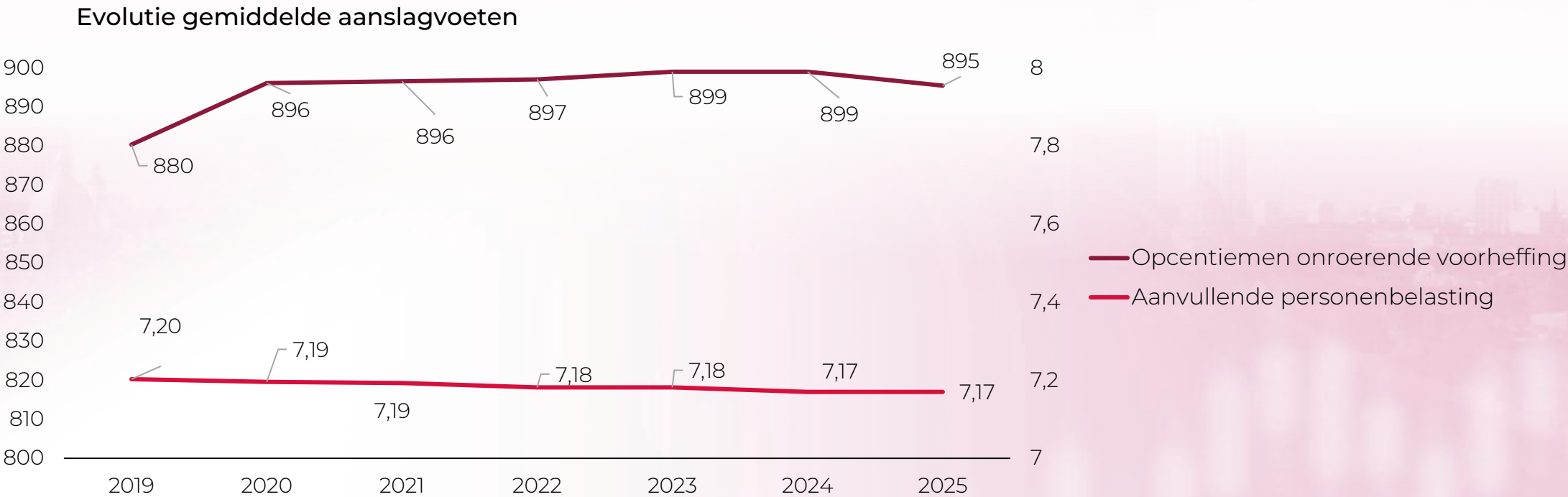
Belastingontvangsten nemen toe...

2025	In miljoen EUR	In EUR/inw.	Evolutie
Opcentiemen onroerende voorheffing	3.180	466	3,9%
Aanvullende personenbelasting	2.785	408	7,4%
Andere aanvullende belastingen	135	20	2,1%
Lokale belastingen en boetes	964	141	0,9%
Fiscale ontvangsten en boetes	7.065	1.036	4,8%

Fiscale ontvangsten - 2025 (in %)

...zonder de tarieven noemenswaardig te verhogen

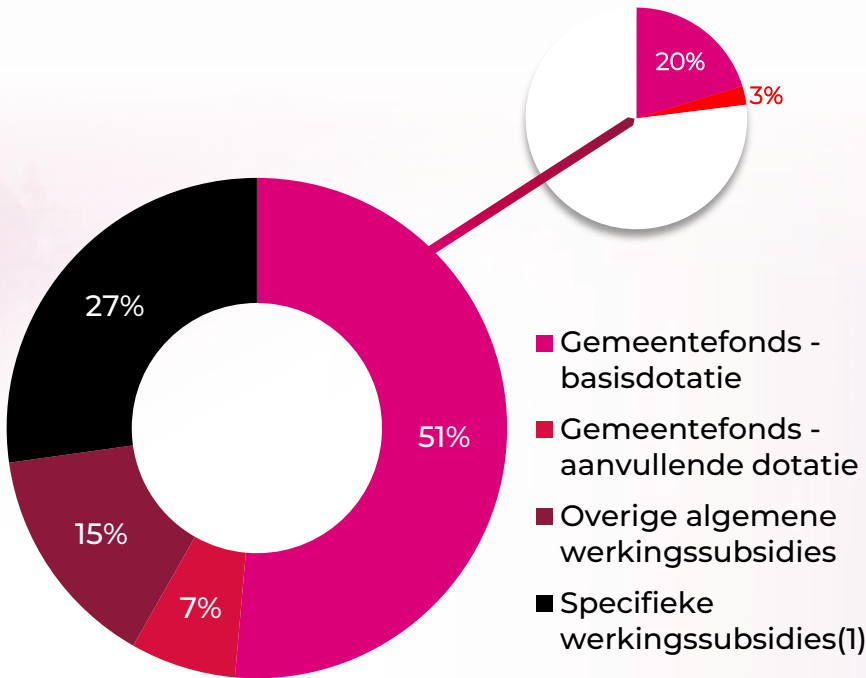

Budget 2025

Steun van Vlaamse en federale overheid

Gemeentefonds
3,7 miljard euro

Bijna kwart
van de exploitatie-
ontvangsten

39%
Werkings-
subsidies

- **Gemeentefonds basisdotatie**
(3,3 miljard euro jaarlijks verhoogd met +3,5%)
- +437 miljoen euro aanvullende dotaties

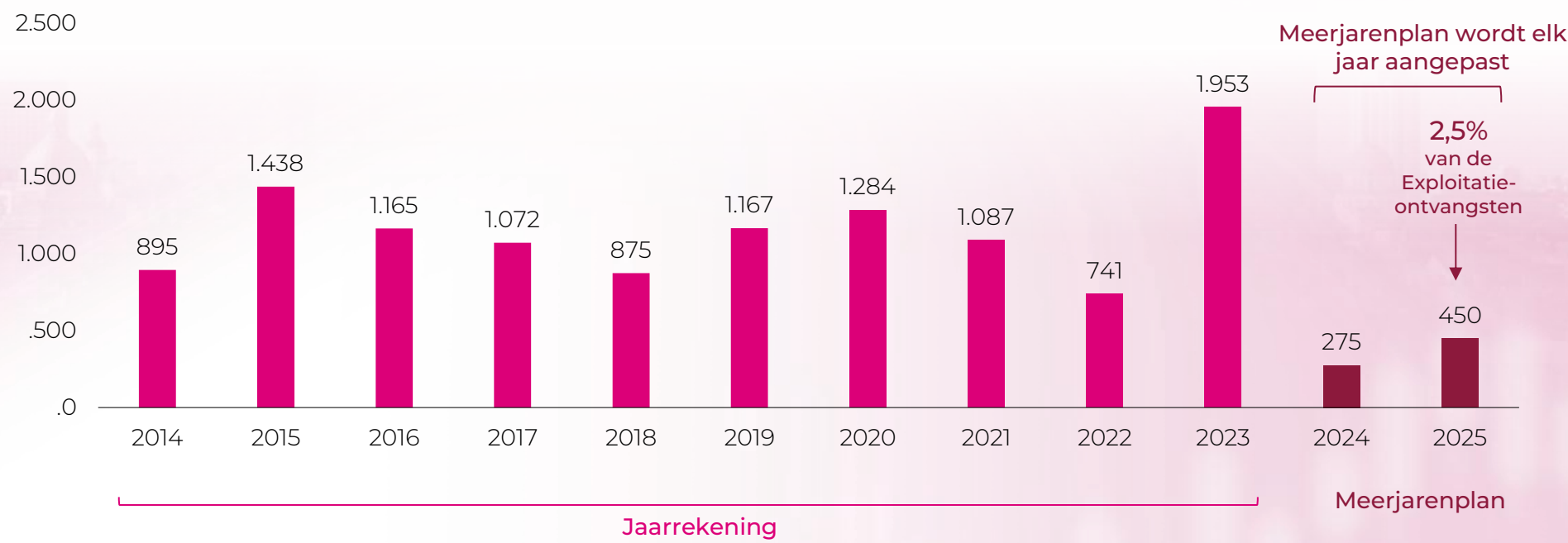
- **Extra middelen** Vlaamse Regering voor oplopende personeels- en energiekosten: 94 miljoen euro extra in 2023 tot 149 miljoen euro in 2025
- Om stijgende pensioenuitgaven op te vangen komt Vlaamse Regering tussen in bijna de **helft van de responsabiliseringsbijdrage**
- Vlaamse overheid neemt volledig de lokale noodopvang van tijdelijk beschermden uit Oekraïne voor haar rekening
- Federale overheid vergoedt deels individuele hulpverlening door OCMW
- Kosten equivalent leefloon Oekraïners voor >100%

Budget 2025

Een **mooi financieel startpunt** om beleid te voeren

Autofinancieringsmarge (AFM) behouden +
overschotten van vorige jaren als reserves

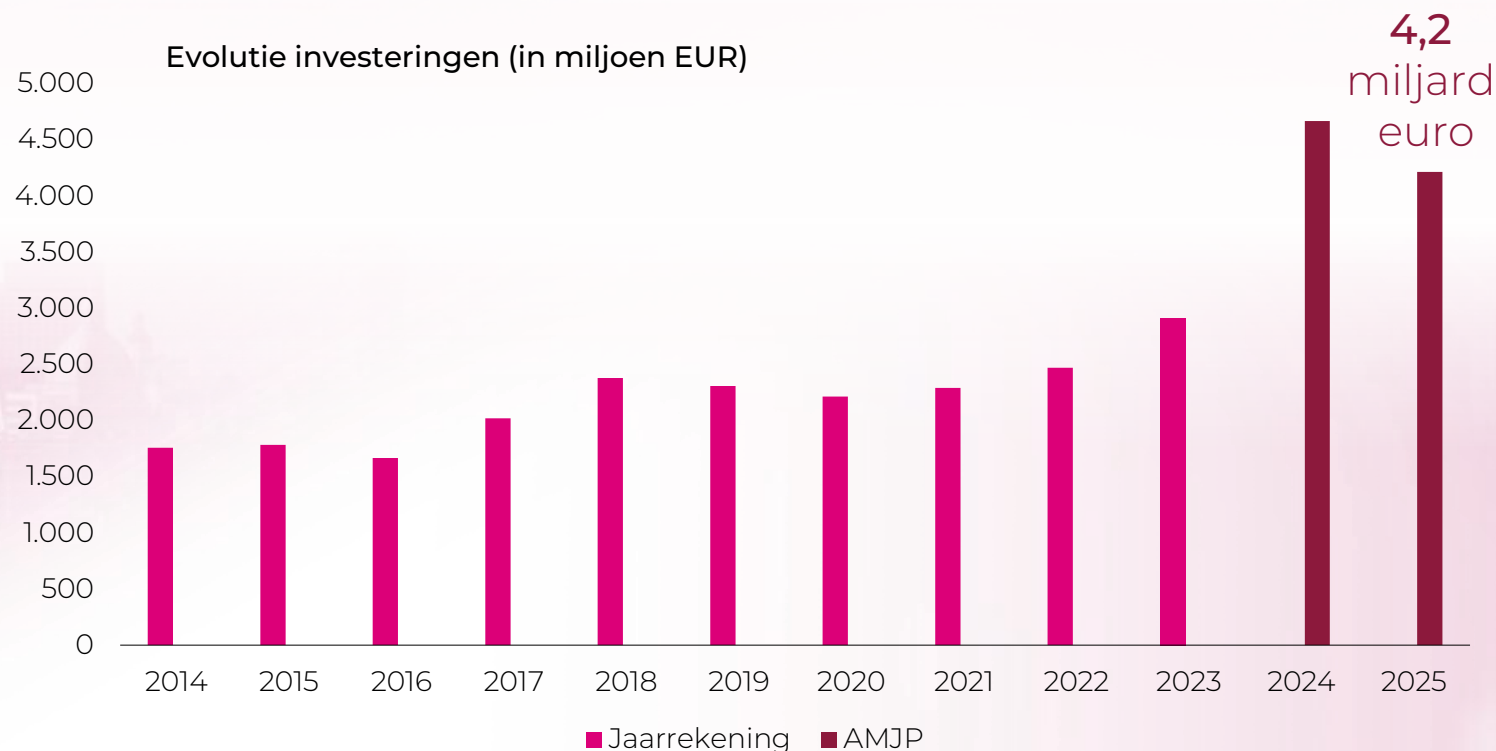
In miljoen euro

De **buffer** (AFM) in de jaarrekeningen is telkens **groter dan geraamd**.
Evenwicht is verplicht in de planning voor 2025.

Budget 2025

Lokale besturen **blijven** stevig **investeren** en daar is **nood** aan

In Vlaamse lokale meerjarenplannen staat **nog 4,2 miljard euro** aan **investeringen** gepland voor **2025**

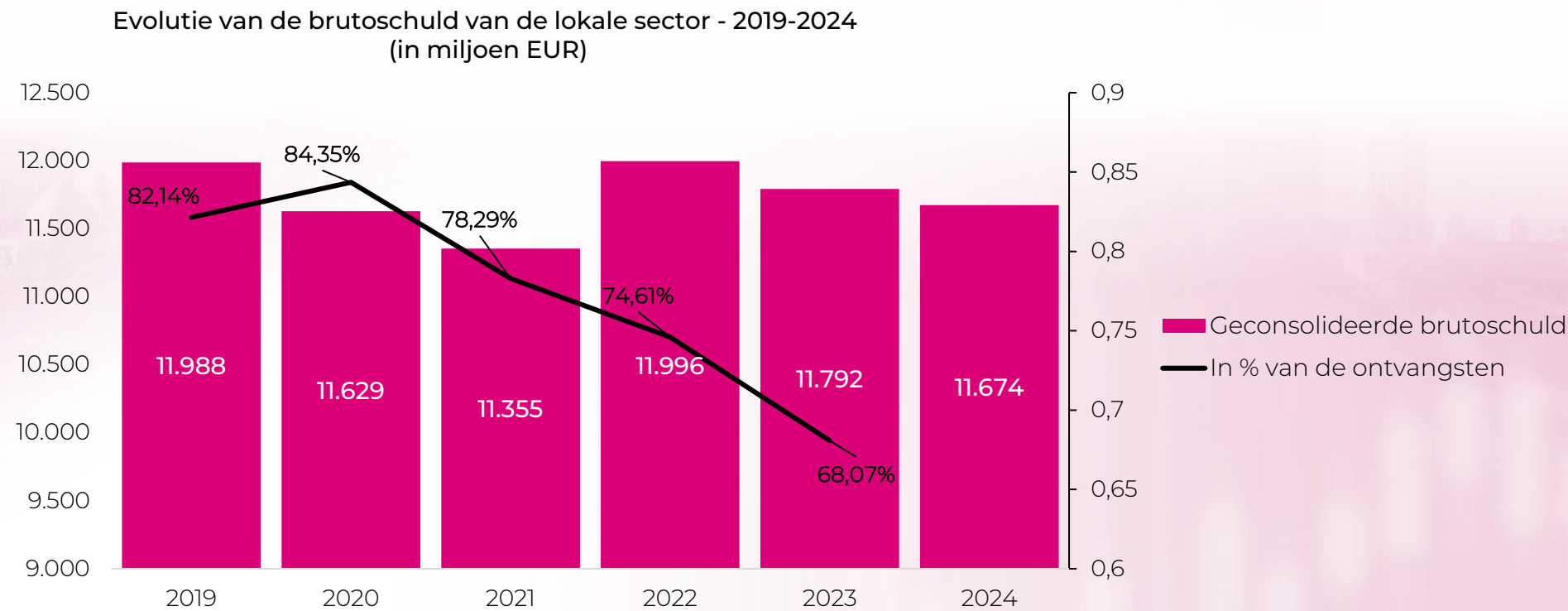
De **voorbijge** legislatuur zullen gemeenten en OCMW's zo'n **15 miljard euro** aan lokale investeringen gerealiseerd hebben

Groene investeringen noodzakelijk

- Het energieverbruik verminderen vergt zware investeringen maar leidt uiteindelijk tot lagere exploitatiekosten.
- Relanceplannen (EU en Vlaanderen) geven **boost** aan **specifieke investeringsprojecten** van lokale besturen
- **Specifieke investeringssubsidies** - zoals LEKP voor energietransitie
- Burgemeesterconvenant 2030 en 2050 zijn een engagement voor CO₂-reductie

Jaarrekening 2024

Schuldgraad blijft ver onder 100%
t.o.v. **ontvangsten**

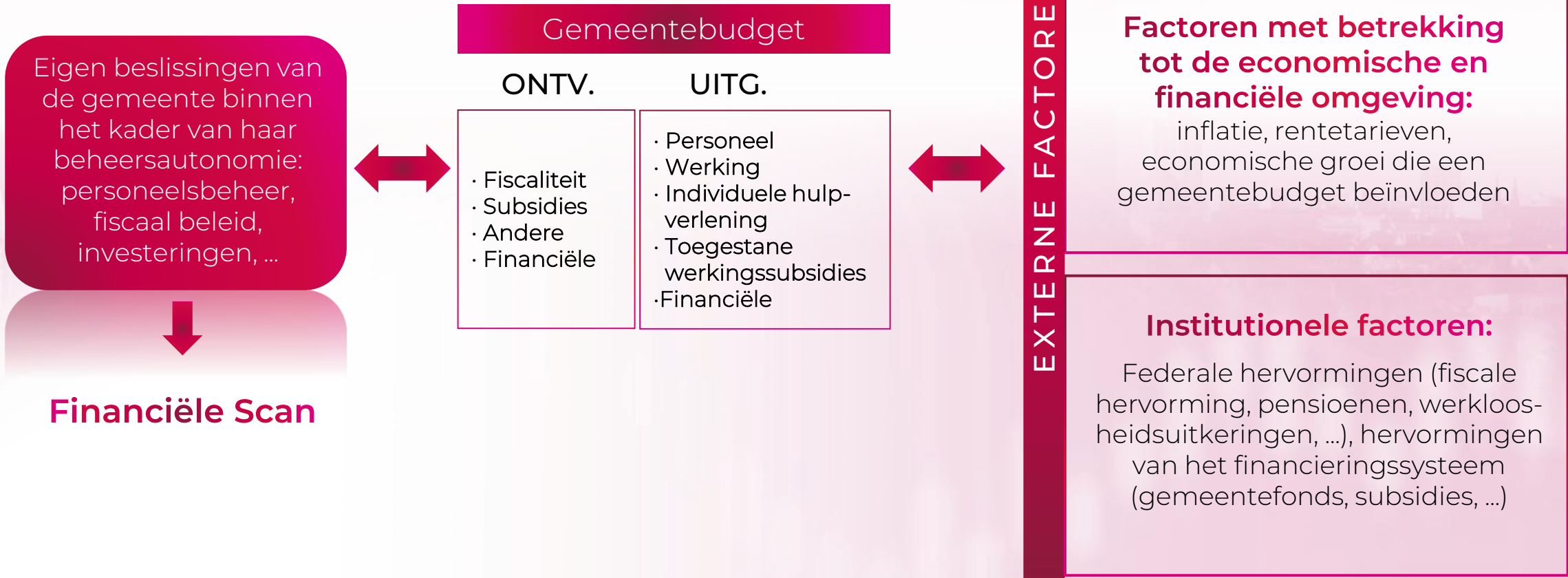

=

Uitdagingen
voor de bestuursperiode
2025 - 2030

Welke factoren beïnvloeden de evolutie van de gemeentefinanciën?

De **financiële uitdagingen** die zich aftekenen (2025-2030) zijn voornamelijk toe te schrijven aan de **indirecte en neveneffecten van hervormingen** die andere bestuursniveaus in gang zetten.

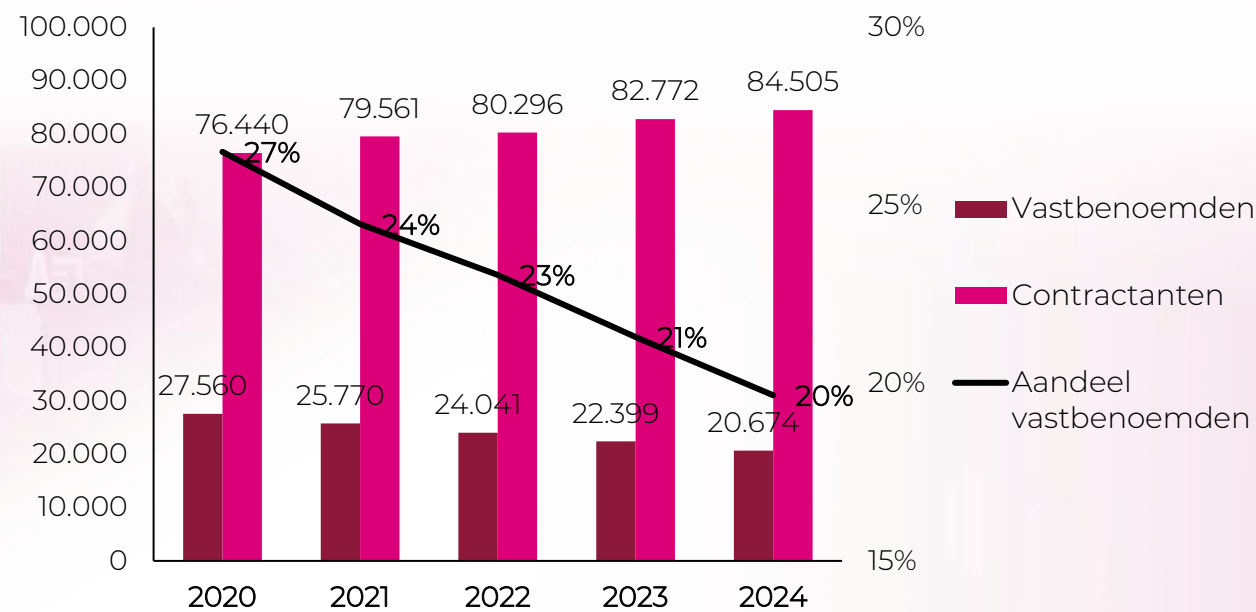
- Impact van de stelselmatige verhoging van de bijdragevoet op **de pensioenlasten**
- Effecten van de arbeidsmarkthervorming (de impact van de beperking in de tijd van de werkloosheidsuitkeringen) op de **individuele hulpverlening** (OCMW)
- Impact van de fiscale hervorming op de **opbrengst van de gemeentelijke personenbelasting**

Pensioenen

Vanaf 2026 wordt de **loonmassa** voor vastbenoemde ambtenaren **kleiner dan de pensioenlasten** voor die groep gepensioneerd

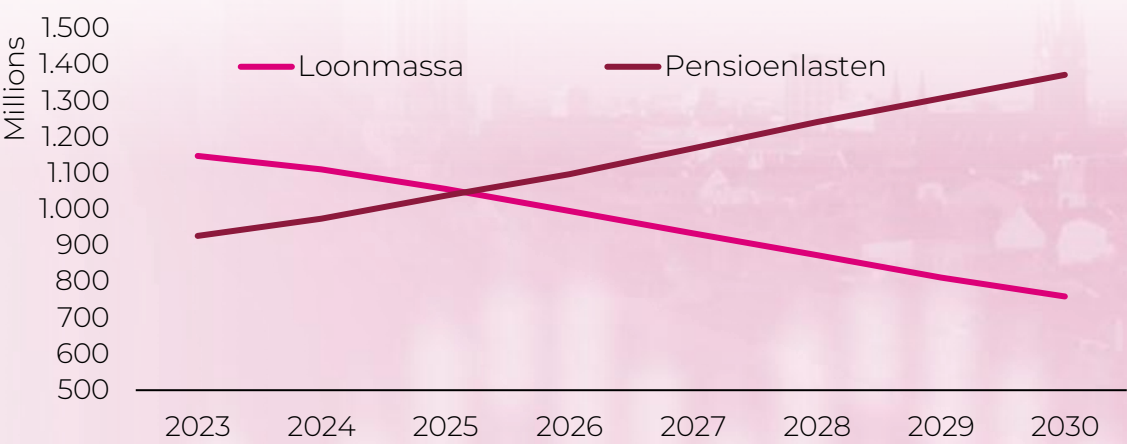
2025:
1 miljard EUR
totale pensioenlasten

Evolutie aandeel vastbenoemden

Bron: RSZ

Simulatie van de evolutie voor de Vlaamse gemeenten en OCMW's

Bron: Federale Pensioendienst

Het personeelsaantal blijft vrij stabiel en het aandeel vastbenoemden (20%) krimpt verder

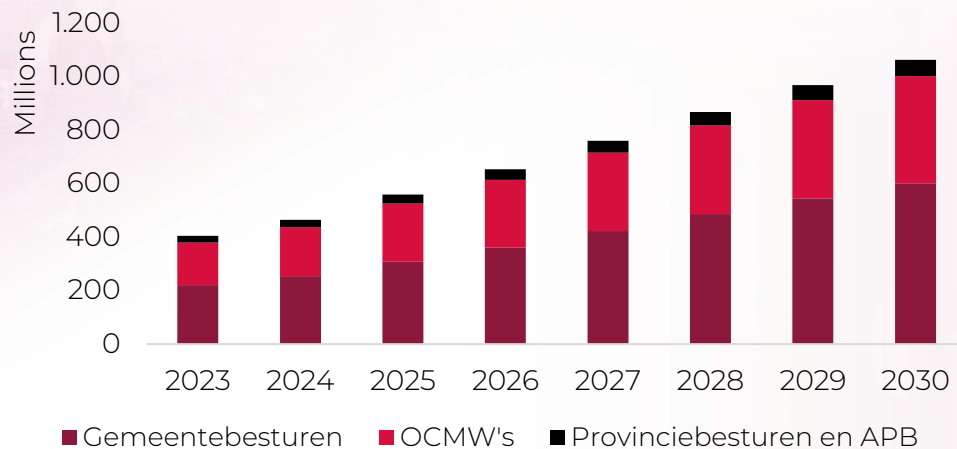
Pensioenen

Een **externe financiering** lijkt onvermijdelijk
(Rekenhof, Memorandum Beheerscomité GPF ...)

2025: 526 miljoen EUR verdubbelt tot 1 miljard EUR in 2030

Over de hele bestuursperiode 2025-2030 gaat bijna 4,9 miljard euro naar de responsabiliseringsbijdrage

Evolutie van de responsabiliseringsbijdrage voor
vastbenoemd personeel (in miljoen EUR)

Volgens het Beheerscomité van het Gesolidariseerd Fonds (Memorandum juni 2024) :

« De stijgende pensioenuitgaven creëren een onhoudbare financiële druk. Als er niets verandert, moeten provinciale en lokale besturen een steeds groter deel van hun budget besteden aan pensioenen. Daardoor kunnen ze niet, of slechts gedeeltelijk, reageren op een reeks maatschappelijke uitdagingen zoals klimaatverandering, sociale kwesties of veiligheid',...) ».

Het federale coalitieakkoord (Arizona) voorziet in bijkomende steun voor de responsabiliseringsbijdrage van de lokale besturen. De concrete modaliteiten en het financieringsmechanisme zijn echter nog niet bekend.

Zie "FinScan" voor individuele cijfers

Vlaamse financieringslijn 2020-2025 helpt ongeveer **de helft van de responsabiliseringsbijdrage** te dempen.
Deze specifieke toelage volgt de stijgende trend en loopt op van 86 miljoen euro in 2020 naar 249 miljoen euro in 2025.

Pensioenen

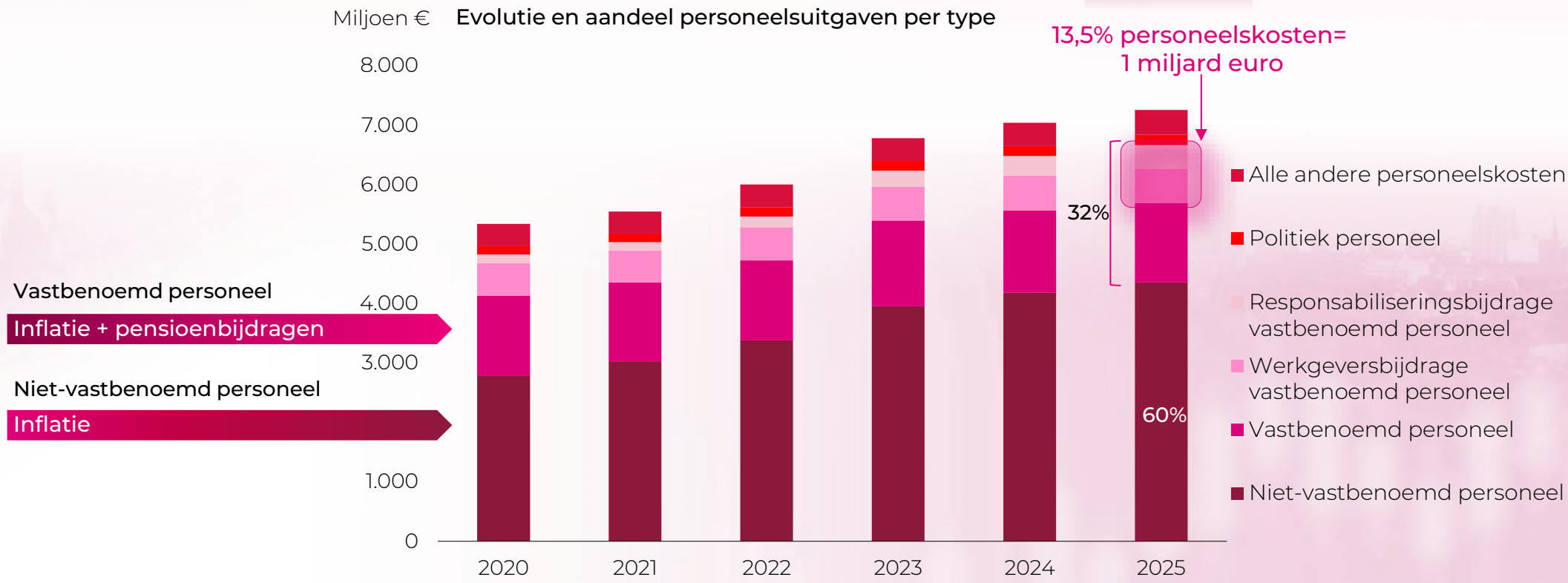
Belang van de pensioenbijdragen in personeelsuitgaven

6,5%

Pensioen-
uitgaven

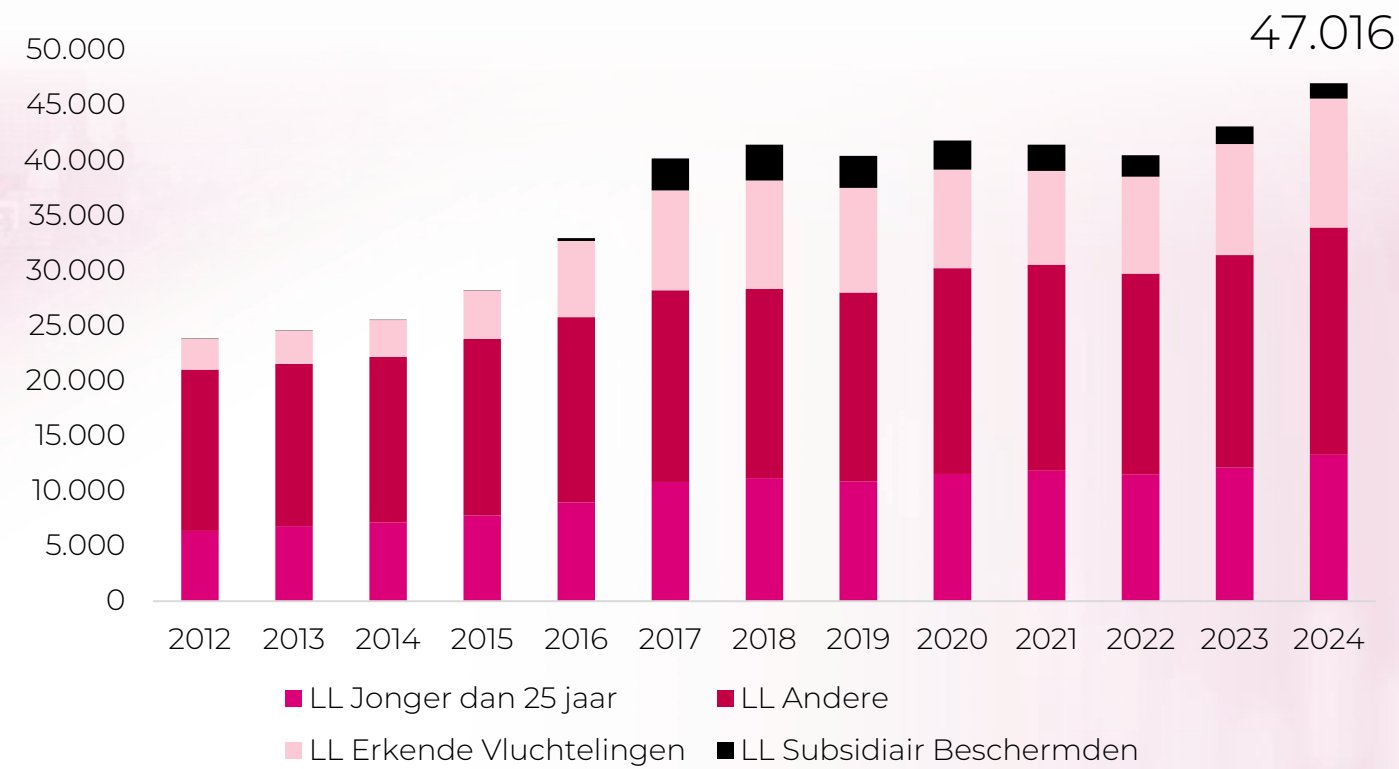
vastbenoemden

13,5% personeelskosten=
1 miljard euro

Impact van beperking werkloosheidsuitkeringen in de tijd op de uitgaven voor leefloon?

Meer individuele hulpverlening

6%

Individuele
hulpverlening

Leefloon

#leefloners in 2024 toegenomen met 9,1%
(bron: POD Mi-is)

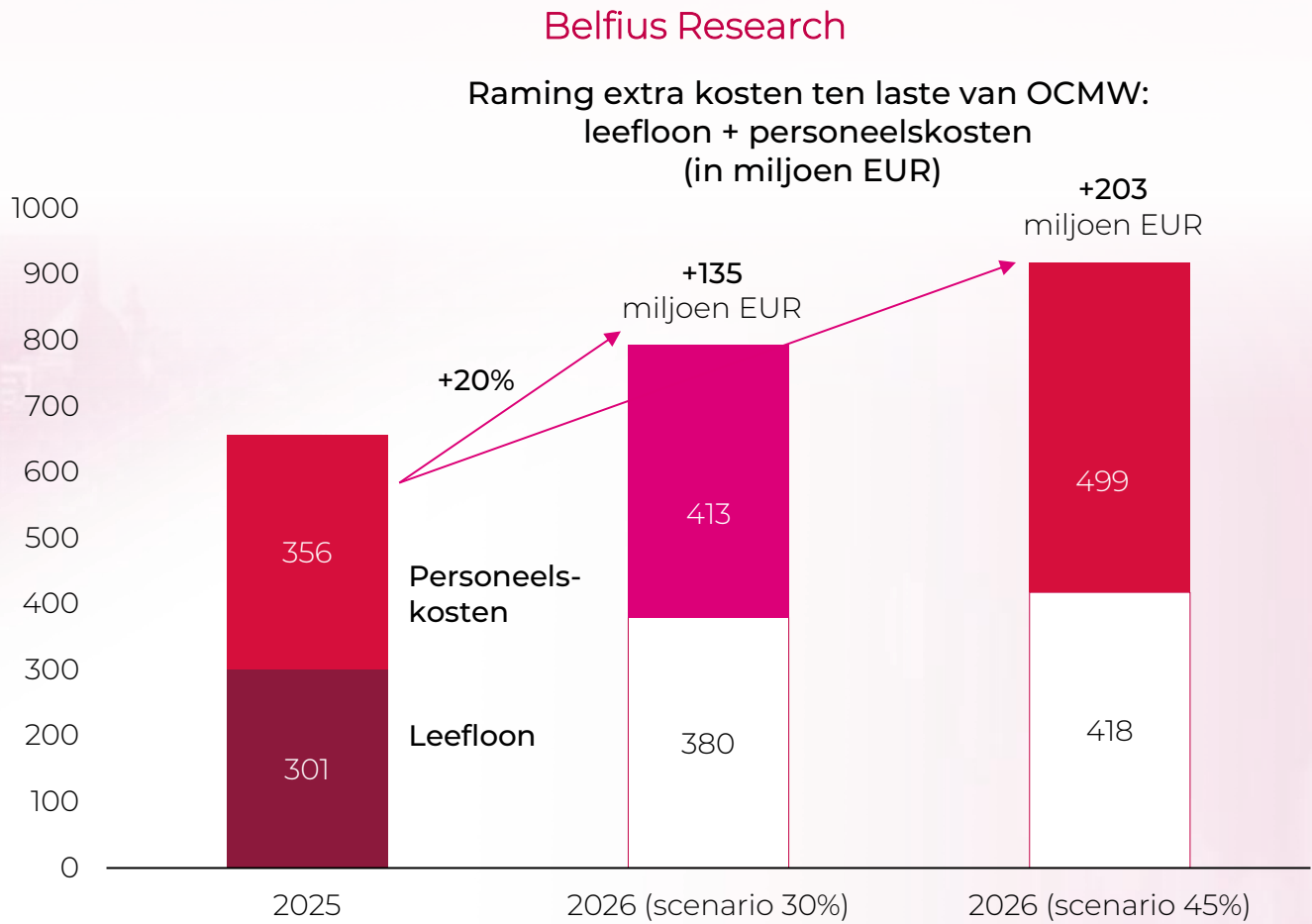
Meer uitgaven leefloon geraamd

Minder 'andere' individuele hulpvragen

Wellicht vragen minder inwoners hulp
voor de energiefactuur.

Impact van beperking werkloosheidsuitkeringen in de tijd op de uitgaven voor leefloon?

Basis scenario: 30% werklozen stromen in

16 000 extra leefloners.

135 miljoen extra kosten (kosten van leefloon gedragen door de gemeente/OCMW + extra personeelskosten)

Extra scenario: 45% werklozen stromen in

24 000 extra leefloners

203 miljoen extra kosten (kosten van leefloon gedragen door de gemeente + extra personeelskosten)

Federaal regeerakkoord voorziet extra
steun voor OCMW's.
Exacte uitwerking moet nog worden
bepaald.

Impact van de fiscale hervorming op de opbrengst van de aanvullende personenbelasting (APB)

De geplande belastingverlaging van de federale regering, zal automatisch ook de APB-opbrengsten voor de gemeenten verminderen.

-5,6%
NETTO
IMPACT

Die impact op de gemeenten zal gespreid verlopen **tussen 2026 en 2030** en omvat :

- Afschaffing of vermindering van bepaalde fiscale aftrekken (2026-2028) → « + » impact (+1%)
- Verhoging van de belastingvrije som (2029-2030) → « - » impact (-6,5%)

Op kruissnelheid (2030-2031) zou de lagere federale belasting (de basis voor de aanvullende gemeentebelasting) voor **de Vlaamse gemeenten 5,6% minder ontvangsten betekenen en een ‘verlies’ van 200 miljoen EUR.** (Bron: raming VVSG)

- De regering voorziet **geen rechtstreekse compensatie** maar rekent op « terugverdieneffecten ».
- Om dat verlies te compenseren, kunnen gemeenten geneigd zijn om **het tarief van hun aanvullende belasting op de personenbelasting te verhogen.**

Impact van de fiscale hervorming op de opbrengst van de aanvullende personenbelasting (APB)

- Verschilt per gemeente, afhankelijk van het gewicht van de APB in de ontvangsten en afhankelijk van de lokale sociaaleconomische context (grootte en spreiding van de inkomens in de gemeente).
→ FOD Financiën bezorgt elke gemeente een raming
- Potentiële tariefwijzigingen door bepaalde gemeenten om het verlies te compenseren, kunnen in een tweede fase gevolgen hebben voor **de verdeling van het gemeentefonds** (met name de criteria APB-herverdeling en externaliteiten).

Niet alleen de impact van de fiscale hervorming speelt. Onderliggend heeft de lokale **demografische ontwikkeling** zoals de **vergrijzing** van de bevolking en de **migratie** van inwoners die richting stad of platteland trekken ook een structurele impact op de opbrengst van de APB.

Andere belangrijke uitdagingen voor de gemeenten

- De **instabiliteit van de macro-economische** omgeving door internationale ontwikkelingen
- De **financiering van de openbare veiligheid** (politiezones en hulpverleningszones)
- **Institutionele hervormingen** op lokaal niveau (fusie gemeente-OCMW, zelf stappen zetten om binnen het bestaande kader de lokale werking verder te organiseren...)

An aerial photograph of a city skyline, likely Amsterdam, featuring a mix of historic architecture and modern skyscrapers. The image is overlaid with a semi-transparent blue filter. The text is centered on the image.

=

De Financiële Scan

De Financiële Scan

Een evenwichtig gemeentebudget start met een helder inzicht in de financiële situatie. Om gemeentelijke besluitvormers hierbij te helpen ontwikkelde Belfius de

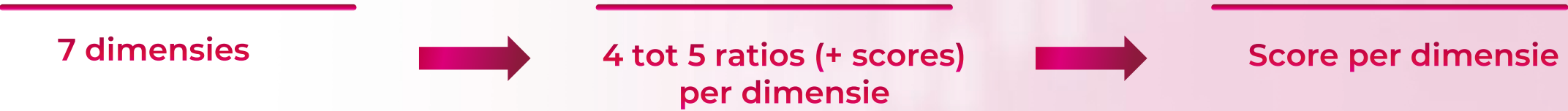
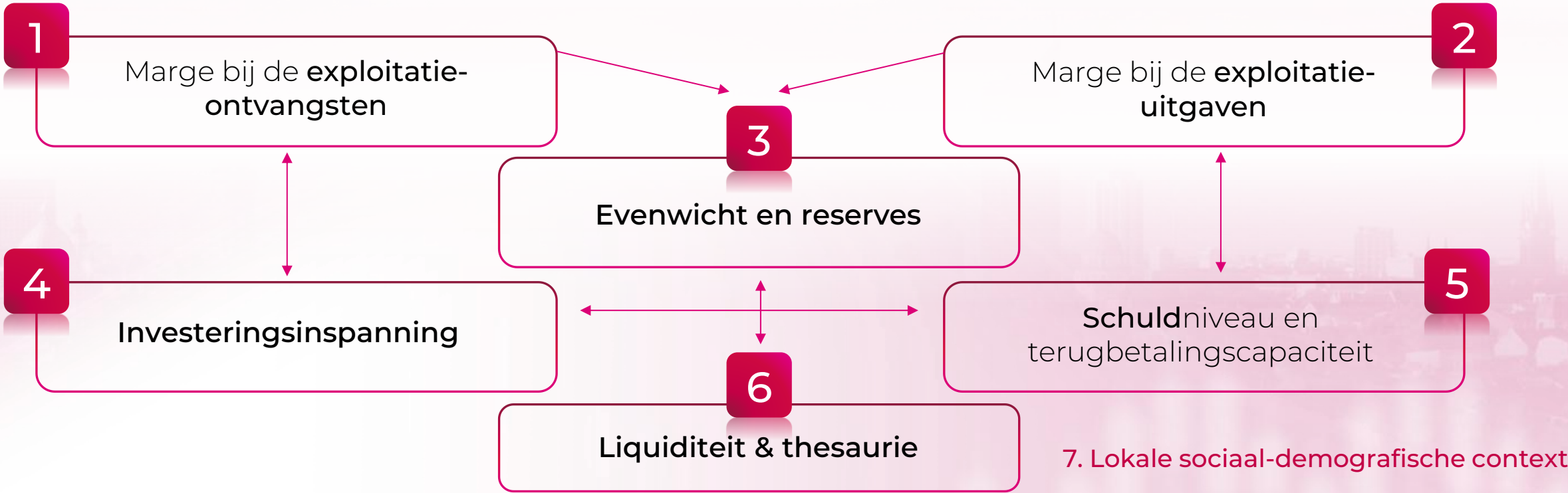
Financiële Scan!

Op basis van talrijke gedetailleerde gegevens en sociaal-economische indicatoren op lokaal niveau, ontwikkelde Belfius een **praktisch en efficiënt hulpmiddel dat gemeentebeheerders ondersteunt** bij het identificeren van beschikbare marge en de financiële stabiliteit van hun gemeente waarborgen.

We willen de **financiële gezondheid en de draagkracht van elke gemeente** in kaart brengen. Dankzij deze innovatieve tool kunnen lokale mandatarissen en besluitvormers zich beter voorbereiden op financiële uitdagingen, het beheer van hun middelen optimaliseren en de kwaliteit van de diensten aan hun burgers verbeteren.

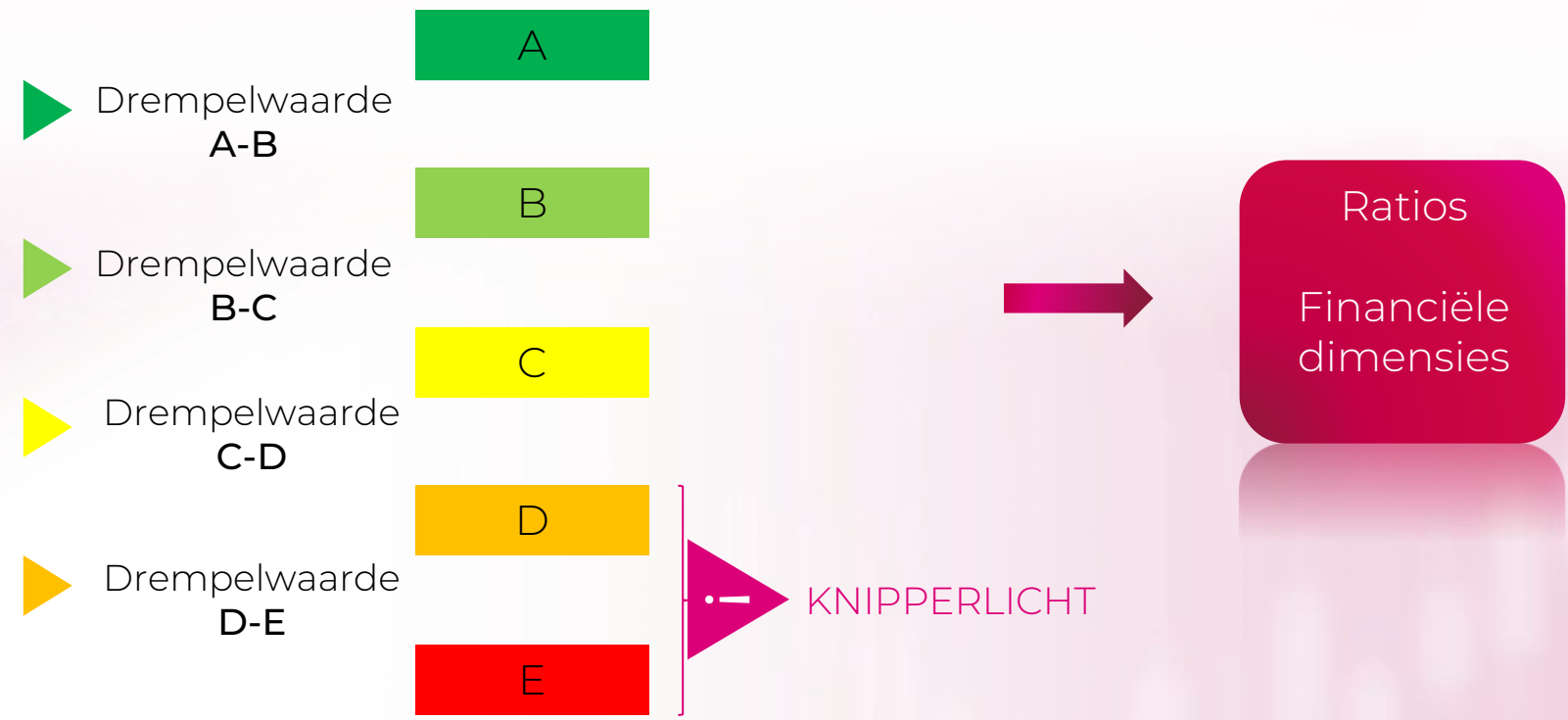
De Financiële Scan

6 financiële dimensies +
1 voor lokale sociaal-demografische context

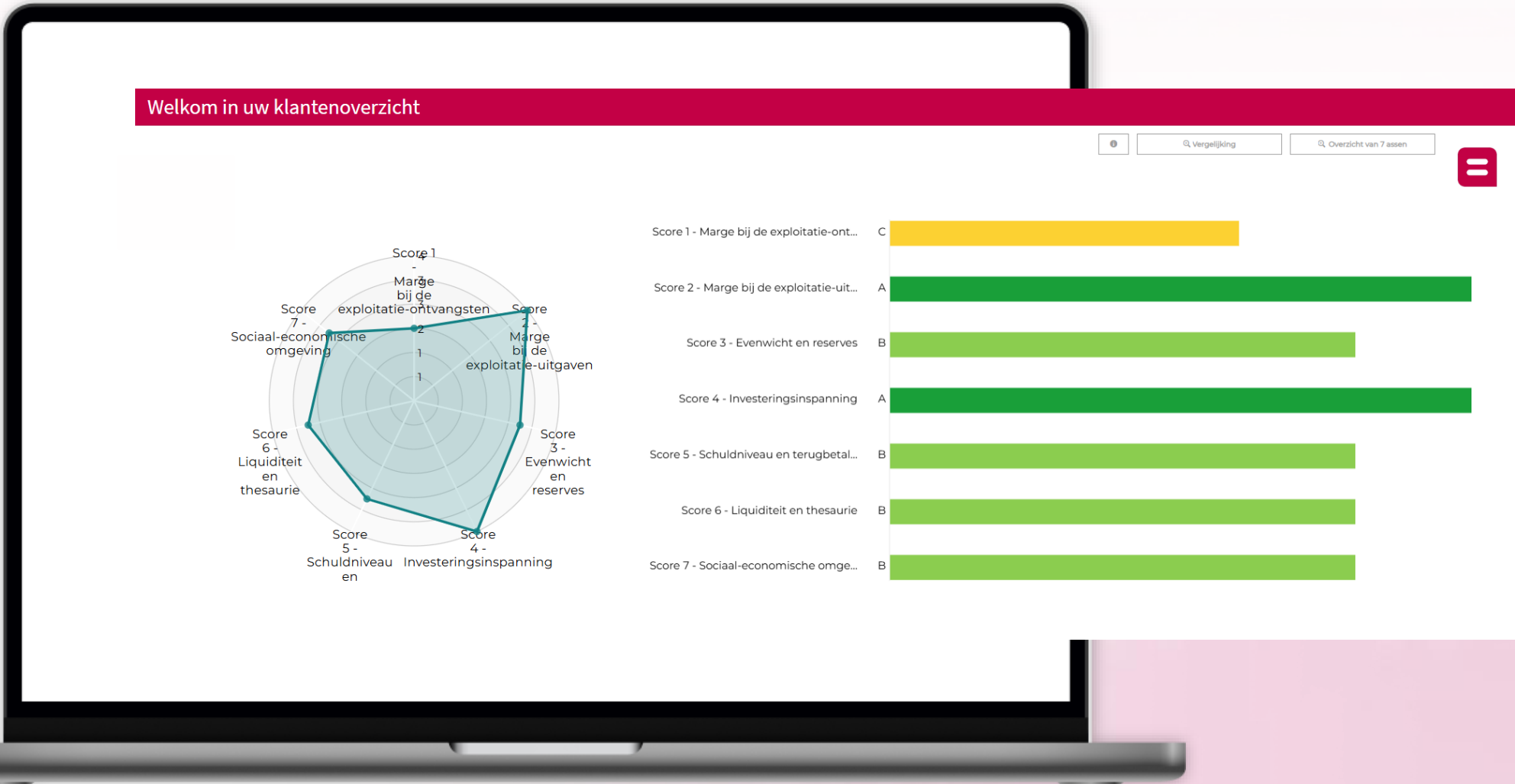
De Financiële Scan

Score toegekend **volgens**
drempelwaarden (A,B,C,D,E)

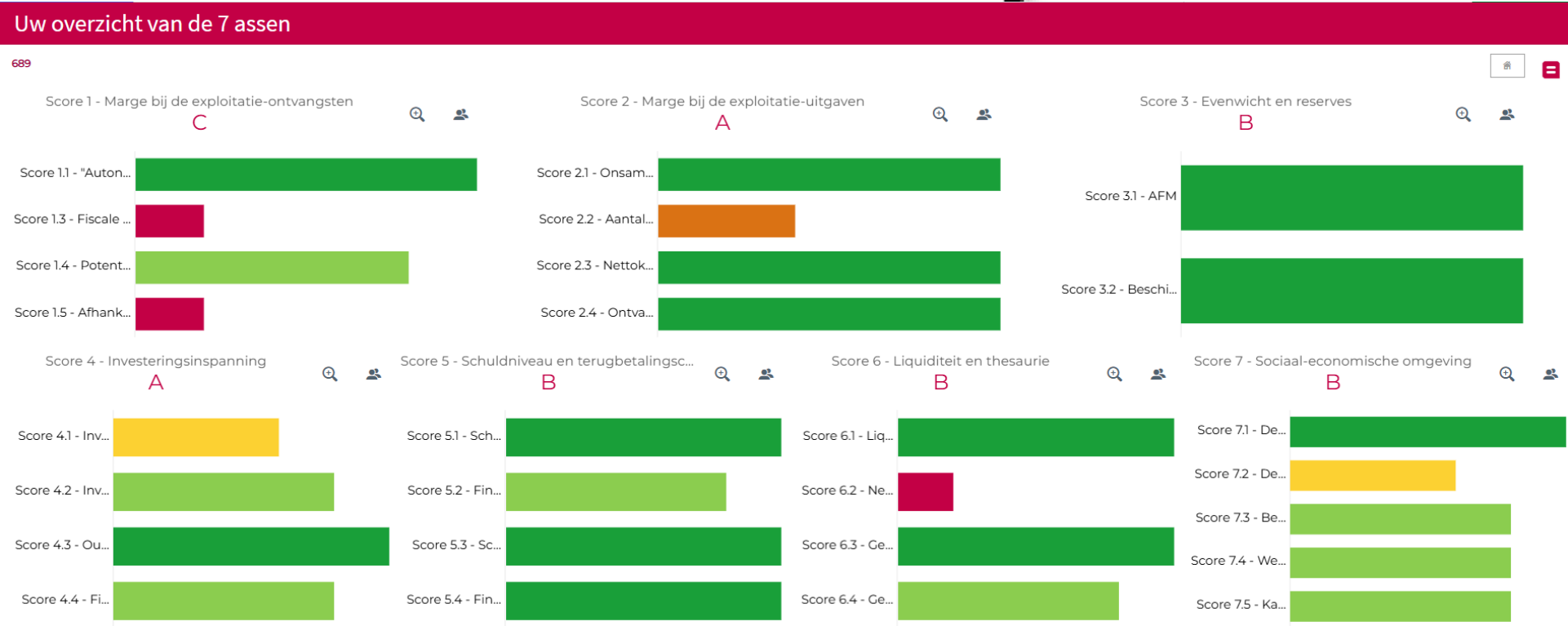
De Financiële Scan

Presentatie Algemeen overzicht

De Financiële Scan

Presentatie

De Financiële Scan

Presentatie

Score 5.1 - Schuldratio
A

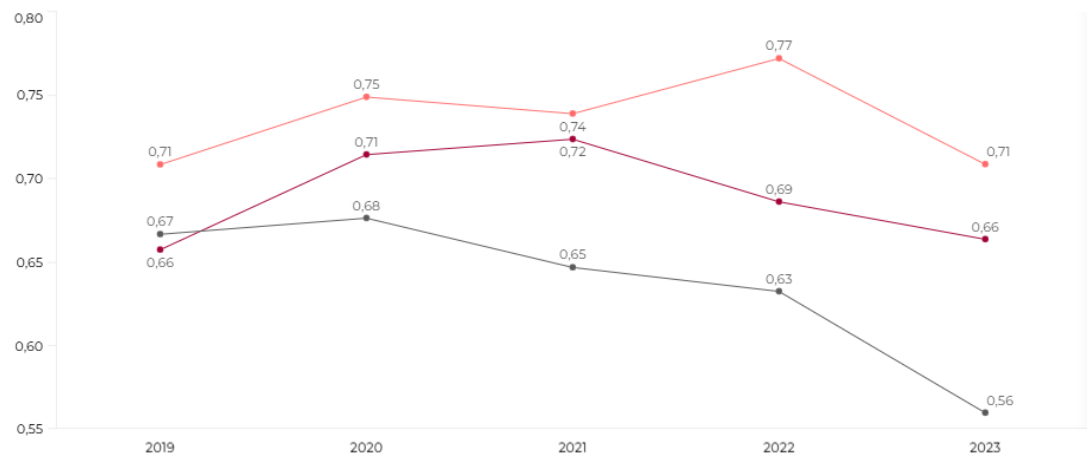
Financiële schuld LT
Gecorrigeerde ontvangsten

Schuld LT
148.787.656 €

Vervallende LT-schuld
10.464.464 €

Financiële schuld LT
159.252.121 €

Evolutie van de ratio

Values	Jaar Q			
	2020	2021	2022	2023
Schuld LT	130.031.073 €	135.922.486 €	129.069.927 €	148.787.656 €
Vervallende LT-schuld	7.332.640 €	8.358.587 €	18.854.252 €	10.464.464 €
Financiële schuld LT	137.363.713 €	144.281.073 €	147.924.179 €	159.252.121 €
Gecorrigeerde ontvangsten	192.227.835 €	199.330.104 €	215.529.130 €	239.891.851 €
Ratio 5.1 - Schuldratio: financiële schuld LT als % gecorrigeerde ontvangsten	0,71	0,72	0,69	0,66
Score 5.1 - Schuldratio	A	A	A	A

Bedankt!

Belfius